

De aartshertogen Albrecht en Isabella brengen een bezoek aan het kabinet van een kunsthandelaar. Jan Brueghel de Oude

De aartshertogen Albert en Isabella op bezoek bij een verzamelaarskabinet is een 17e-eeuws Vlaams collaboratief schilderij, nu beschouwd als door Jan Brueghel de Oude en Hieronymus Francken II. Het maakt deel uit van de collectie van The Walters Art Museum in Baltimore, Maryland.

De aartshertogen Albert en Isabella regeerden in het begin van de 17e eeuw samen over de Spaanse Nederlanden en werden beschouwd als beschermheren van de kunsten. Tot de dood van Albert in 1621 genoot het gebied van Vlaanderen rust en welvaart. Dit type schilderij, bekend als constkamer, galerijschilderij of afbeelding van een verzamelkast, was in deze tijd populair in Vlaanderen. Het schilderij wordt beschouwd als een samenwerking tussen de kunstenaars Jan Brueghel de Oude en Hieronymus Francken II. Het was eerder toegeschreven aan Hieronymus Francken II's broer Frans Francken II en Adriaen van Stalbeemt aan wie een soortgelijk werk wordt toegeschreven dat nu in de collectie van het Prado in Madrid is.

Compositie.

Het schilderij stelt een grote ruimte voor waarin veel personen en diverse kunst- en andere voorwerpen aanwezig zijn. Een onbekende Vlaamse verzamelaar vergezelt Isabella (zittend) en haar man, Albert, die achter haar staat. De compositie vertegenwoordigt waarschijnlijk niet nauw een werkelijke gelegenheid.

De muren zijn bedekt met schilderijen van Vlaamse kunstenaars en er zijn ook tal van sculpturen, waaronder de bronzen Allegorie van de Architectuur van Giambologna.

Het schilderij bevat afbeeldingen van de wonderen van de natuurlijke wereld (dieren, planten en mineralen), samen met voorbeelden van menselijke creativiteit (schilderkunst en beeldhouwkunst) en attributen van de vijf zintuigen. Als zodanig vertegenwoordigt de compositie de vroege fase van het genre van de verzamelaarskasten. Tijdens deze vroege 'encyclopedische' fase weerspiegelde het genre de nieuwsgierigheidscultuur van die tijd, toen kunstwerken, wetenschappelijke instrumenten, naturalia en artificialia evenzeer het voorwerp van studie en bewondering waren en de afgebeelde kabinetten bevolkt werden door personen die even geïnteresseerd waren in wetenschappelijke instrumenten bespreken zoals bij het bewonderen van schilderijen.

Het schilderij leunend tegen de stoel in het midden, Allegorie van Beeldenstorm, toont een ezel, een kat, een dwaas en een aap (symbolen van onwetendheid en kwaad) die muziekinstrumenten, schilderijen en wetenschappelijke instrumenten vernietigen. Het schilderij boven de schoorsteenmantel toont een allegorie van de schilderkunst die wordt gered door Wijsheid en Roem van onwetendheid. De hond, aan de linkerkant, lijkt twee koppen te hebben, wat het resultaat is van de onderschildering die door het oppervlak komt. De wereldbol op de tafel links is een van de pogingen van Cornelis Drebbels om een perpetuum mobile te maken. De grote vaas met bloemen, helemaal links in de hoek, is de bijdrage van Jan Brueghel aan het schilderij. Het bloemstuk wordt bekroond door een grote zonnebloem (*Helianthus annuus*), een Amerikaanse bloem die tot 14 voet lang kan worden en naar de zon draait. Een recente aankomst in Europa, de bloem was geïllustreerd in botanische boeken, maar dit is de vroegste opname in een schilderij.

Het wordt getoond draaiend naar Albert en Isabella in plaats van naar de zon.

Interpretatie.

De kunstwerken in het schilderij, zoals de Allegorie van Beeldenstorm en het schilderij boven de schoorsteenmantel met Schilderij gered van onwetendheid, zijn verwijzingen naar de beeldenstorm van de Beeldenstorm die in de 16e eeuw in de Lage Landen had gewoed. De verwijzing die de Allegorie van de Beeldenstorm naar de Beeldenstorm van de vorige eeuw biedt, geeft de betekenis van het grotere geheel: de kunsten zullen worden beschermd (zoals blijkt uit de aanwezigheid van soldaten in de open deur) en bloeien onder het bewind van de aartshertogen. De zonnebloem die zich naar Albert en Isabella wendt, symboliseert de manier waarop de kunsten zullen groeien en bloeien in het licht en de warmte van prinselijke patronage.